

Asia: VN/1364/2021

Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista yleisesti?

Kulttuuriperinnön laaja yhteiskunnallinen merkitys on tunnistettu.

Tavoitteet ja toimenpidelinjaukset ovat oikein valittuja. Strategia liikkuu yleisellä tasolla ja esimerkiksi vastuutahoja, keiden toteutettavaksi toimenpidelinjaukset halutaan osoittaa, ei ole nimetty

Tavoitevuoden olisi voinut asettaa vuotta 2030 kauemmaksikin.

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista oman toimialanne tai tehtävänne näkökulmasta?

Strategiassa kunnat on huomioitu toimijoina ja toteuttajina hyvin, mutta maakuntien liittojen rooli toimijana puuttuu. Maakuntien liitot ovat merkittävä toimija myös kulttuuriperinnön saralla maakuntaohjelman ja -suunnitelman sekä maakuntakaavan laatimisprosessien takia. Lisäksi maakuntaliitto edistää maakunnallista identiteettiä, mikä on tärkeä osa kulttuuriperintöä. Pohjois-Savon liiton mielestä strategian jatkovalmistelussa tulee maakuntien liittojen rooli kulttuuriperinnön toimijoina tunnistaa.

Maakuntakaavoituksessa kulttuuriperintö otetaan huomioon erityisesti maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön ja arkeologisen perinnön vaalimisen kautta. Strategian tavoitteet ovat samansuuntaiset Pohjois-Savossa tunnistettujen tavoitteiden kanssa.

Maakuntakaavatyössä kaavojen vaikutustenarvioinnissa voidaan tunnistaa myös vaikutukset aineettoman kulttuuriperintöön. Uusimman kaavaprosessin myötä on tunnistettu ristiriita esim. alueen aineettoman kulttuuriperinnön (vahvan luontosuhteen) ja tuulivoimatuotannon välillä.

Vahvaa luontosuhdetta ilmentää luonnossa liikkuminen, marjastaminen, sienestäminen ja metsästysperinne.

Digitaalisesti tallennetun kulttuuriperinnön kokoaminen (rakennetun kulttuuriympäristön osalta) ja asettaminen kaikkien saataville on tavoitteena myös Pohjois-Savossa.

Strategian linjaukset ovat yhdenmukaisia liiton tavoitteiden kanssa.

Kommenttine lukuun 5.1

Pohjois-Savon liitto kannattaa strategian kirjausta "Yhteiskunnan tulee huolehtia taloudellisten, hallinnollisten ja lainsäädännöllisten edellytysten luomisesta kulttuuriperintötyölle ja kulttuuriperintöalan toimijoille." Maakuntien liittojen tehtävänä on mm. valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen osoittaminen maakuntakaavoituksessa.

Maakuntakaavoitus toteuttaa strategiassa toimenpiteenä mainittua vastuuta kulttuuriperinnön suojelusta.

Valtakunnallisesti ei ole sovittu, minkä tahon tehtävänä on vastata alueensa rakennetun kulttuuriympäristön tietojen keräämisestä, päivittämisestä ja saattamisesta digitaaliseen muotoon. Siihen voisi kulttuuriperintöstrategia ottaa näkyvästi kantaa!

Kommenttine lukuun 5.2

Luvussa ei tunnisteta alueidenkäytön suunnittelun roolia osana kestävän kehityksen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen työkaluna.

Rakennetun kulttuuriperinnön vaalimisessa ilmastonäkökulma on uusi ja merkittävä puoltava tekijä (esim. purkamisen ilmasto-vaikutukset vs. säilyttävän korjaamisen vaikutukset).

Kommenttine lukuun 5.3

Pohjois-Savon liitto kannattaa strategian mukaisesti kulttuuriperintökasvatuksen vahvistamista ja elinikäisen oppimisen tukemista sekä kulttuuriperintöalan osaamisen ja koulutuksen kehittämisen tavoitteita.

Maakuntien liitoilla on merkittävä tehtävä maakunnallisen kulttuuriperintötiedon tallentajana ja jakajana liittyen mm. maakuntatason kaavoituksessa osoitettuihin kulttuuriperintöön. Pohjois-Savon liitto pitää tärkeänä, että digitaalisen kulttuuriperintötiedon saatavuus ja yhteensopivuus eri viranomaisten välillä on saumatonta. Lisäksi tieto tulee olla myös helposti kansalaisten saatavilla.

Strategiassa todetaan otsikon ”Kulttuuriperintötieto on kattavaa, ajantasaista, yhteentoimivaa ja laajasti käytössä” alla toimenpidelinjauksen ”Kulttuuriperintötietoa jaetaan ja hyödynnetään aktiivisesti. Tietoperustan kehittämistä ja tiedon yhteentoimivuudesta huolehditaan”. Tämän voisi kirjoittaa aktiivisempaan ja velvoittavampaan muotoon. Eli tavoiteltaisiin valtakunnallisesti yhtenäistä ja saavutettavaa digitaalista tietopohjaa.

Kommenttine lukuun 5.4

Pohjois-Savon liitto toteaa, että kulttuuriperinnön vaalimiseksi tarvitaan kestävä rahoituspohja, jossa hyödynnetään sekä julkisia varoja että yksityistä rahoitusta. Monipuolisten rahoitusmuotojen kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää. Yksityissektorin yhteiskuntavastuuta kulttuuriperinnöstä tulee vahvistaa.

Pohjois-Savon liitto pitää toimenpidelinjauksia hyvinä ja kannatettavina.

Mikä on näkemyksenne strategian yhteiskunnallisista ja taloudellisista vaikutuksista?

Strategian yhteiskunnalliset ja taloudelliset vaikutukset ovat laajat. Ne ulottuvat yhteiskunnan eri aloille ja tasoille.

Mahdolliset muut strategiaehdotusta koskevat huomionne.

Strategia on laaja kokonaisuus, kuten on itse aihekin, mutta tekstiä olisi syytä tiivistää.

Strategian valmistumisen jälkeen on tarkoitus laatia erillinen toimeenpanosuunnitelma. Pidätkö tätä tärkeänä? Jos kyllä, niin miksi?

Strategian tavoitteet ovat niin yleisiä, että toimeenpanosuunnitelma on tärkeä. Toimeenpanosuunnitelmassa tulee konkretisoida tehtäviä ja osoittaa vastuutahot. Myös taloudellisten resurssien riittävyys on tuotava esille.

Toimeenpanosuunnitelman valmistelussa tulee hyödyntää kuntien lisäksi maakuntaliittojen osaamista maakuntakaavoituksen ja aluekehityksen/rahoituksen näkökulmista. Näin alueellinen tasa-arvo tulee huomioiduksi.

Millaisia osallistamisen tapoja haluaisitte toimeenpanosuunnitelman laatimisessa käytettävän?

Pohjois-Savon liitto laajapohjaista osallistamista, jossa mahdollisimman monet kulttuuriperintöalan toimijat saavat mahdollisuuden vaikuttaa ja äänensä kuuluville. Toivomme live- ja webinaaritilaisuuksia/työpajoja niin valtakunnallisia kuin alueellisia.

Myös alueelliset vastuumuseot mukaan työskentelyyn.

Millaisena näkisitte oman tai edustamanne tahon roolin strategian toimeenpanossa?

Maakuntien liitot tulee ottaa mukaan toimeenpanosuunnitelman valmisteluun ja omalta osaltaan toimeenpanoon.

Kajan Irma

Pohjois-Savon liitto - Valmistelijat: Annaelina Isola ja Janna Merenniemi